

og der fremdrages en Mængde Oplysninger om de enkelte Byer, og der gøres særskilt Rede for Herregaardene, Kirkerne og Skolevæsenet. Særlig interessant er Afsnittet om Nørholm og dets bedst kendte Besidder, den økonomiske Forfatter A. C. Teilmann († 1790). Med Spænding læser man om Fundet af den gamle Borg Kalsgaard, og en sand Perle er det kostelige grovkornede Brev fra Hans Skade til Agerkrog 1636 til Sønnen Hans Skade, der ender med Ordene: »Far Fanden i Vold! Gud befalet!«

Sproget i Bogen er godt, kort og knapt. Der er ingen Væven, men Saglighed. Af og til dukker en herlig vestjysk Vending op (f. Eks. Side 195: »Den gode Regimentsskriver er i en slem Klemherke«). Bogen er forsynet med et Stednavneregister, men mangler desværre Personregister. En Del Trykfejl og Smaaunjagtigheder ophæver ikke det gode Indtryk af Bogen og den Bedrift, det er, paa blot 9 Aar at have udgivet 5 solide Sognehistorier i eet Bind.

Carl Lindberg Nielsen.

*Alfred Kaae: Torsted. Blade af et Hedesogns Historie.
(Kaaes Forlag. Kronhede. Ulfborg 1945).*

Om Torsted Sogn mellem Ringkjøbing og Holstebro har Førstelærer Kaae i Kronhede skrevet en statelig Bog. Dens Forfatter er noget af en Digter og forstaar at fortælle.

Af Sognets geologiske Forhold gives der en temmelig vidtløftig Skildring. Ret beset hører et saadant Afsnit dog næppe hjemme i en Sognehistorie og vil til Dels være uforstaaeligt for de fleste. Ogsaa Oldtiden er der ofret meget Arbejde paa. En lille Oversigt over Oldtidslevn kan ikke undværes i en Sognehistorie; men faa formaar at gøre Skildringen af Oldtiden levende og anskuelig.

Fra Middelalderen kan der ikke oplyses stort om Torsted Sogn. Dets Historie begynder stort set med Matriklen 1664. Her tager Forfatteren da ogsaa for Alvor fat, og han har gjort grundige Studier, særligt til Ejendomshistorien. Bedst er dog afgjort Afsnittet om Skolen. Torsted Sogn har haft adskillige betydelige Mænd som Lærere, saaledes Folkloristen Jens Kamp og J. A. Trøstrup, Stifteren af Herning Museum. Og som den tredie i dette Kløverblad kan man indføje Alfred Kaae.

Bogen har et Sagregister, men mangler desværre Navne-register. Illustrationerne er for en stor Del tegnet af Forfatteren; mange af dem kunde dog uden Skade have været udeladt, da de ingen Forbindelse har med Teksten. Et fortræffeligt Kort afslutter Bogen.

Et betydeligt Arbejde er nedlagt i Bogen om Torsted. De lidt for sparsomme Kildehenvisninger giver ikke det fulde Indblik i, hvor stort et Stof Forfatteren har gennempløjet og bearbejdet. Men under Læsningen opdager man hurtigt, at Forfatteren kender Sagnet ud og ind. Bogen udkom i 1945. Allerede Aaret efter var den udsolgt. Den bliver altsaa læst. Og den fortjener det.

Carl Lindberg Nielsen.

Rasmus Mortensen: Balle Sogn. (Silkeborg Centralbibliotheks Forlag 1946).

Om Balle Sogn ved Silkeborg har Lærer Rasmus Mortensen i Lindeballe, der er kendt for sine indgaaende Undersøgelser af Jernudvindingen i Jylland, skrevet en Bog, der fremtræder i smukt Udstyr, med godt Papir, godt Tryk og gode Billeder. Nogle Kort burde dog have været givet efter Fotografier i Stedet for efter Fotostatkopier.

Bogen er delt i 44 Afsnit. Kapitlerne om Sognets Husflid og Industri (Træsko og Hjul, Egebark og Slagler, Teglværker, Lysbro Fabrikker) er de bedste i Bogen, hvilket ogsaa var at vente efter Forfatterens hidtidige Arbejder. Interessant og god er ogsaa Redegørelsen for Forholdet mellem det gamle Bondesamfund og den nye Arbejderbefolkning i Alderslyst, indtil sidstnævnte i 1941 indlemmedes i Silkeborg.

Bogens stærke Udstykning i mange Afsnit (hvoraf et enkelt kun fylder $\frac{1}{4}$ Side!) er ikke heldig. Forfatteren faar ikke Tid til at fordybe sig i Emnerne. Hertil kommer, at der til Udarbejdelsen er benyttet alt for faa Arkivalier. Og hvor skriftlige Kilder endelig har været benyttet, anføres de flere Steder in extenso næsten uden at blive kommenteret eller bearbejdet. Saaledes aftrykkes af Nationalmuseets Fundprotokoller hele Afsnittet om Balle Sogn, Folketællingerne 1787 og 1801, Skattelisten 1890 og Kom-